

Υπόθεση C-347/03

**Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia και
Agenzia regionale per lo sviluppo rurale (ERSA)**

κατά

Ministero delle Politiche Agricole e Forestali

(αίτηση του Tribunale amministrativo regionale del Lazio
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως)

«Εξωτερικές σχέσεις — Συμφωνία ΕΚ-Ουγγαρίας για αμοιβαία προστασία και έλεγχο των ονομασιών οίνων — Προστασία εντός της Κοινότητας μιας ονομασίας αφορώσας ορισμένους οίνους καταγωγής Ουγγαρίας — Γεωγραφική ένδειξη “Tokaj” — Ανταλλαγή επιστολών — Δυνατότητα χρήσεως του όρου “Tocai” στην ένδειξη “Tocai friulano” ή “Tocai italico” για την περιγραφή και την παρουσίαση ορισμένων ιταλικών οίνων, και ειδικότερα των οίνων ποιότητας που παράγονται εντός καθορισμένης περιοχής (“v.q.p.r.d.”), κατά τη διάρκεια μεταβατικής περιόδου που λήγει στις 31 Μαρτίου 2007 — Αποκλεισμός της ως άνω δυνατότητας μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου — Κύρος — Νομική βάση — Άρθρο 133 ΕΚ — Αρχές του διεθνούς δικαίου αφορώσες τις συνθήκες — Άρθρα 22 έως 24 της Συμφωνίας ΔΠΠΕ (TRIPs) — Προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων — Δικαίωμα ιδιοκτησίας»

Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα F. G. Jacobs της 16ης Δεκεμβρίου 2004 I - 3789

Απόφαση του Δικαστηρίου (δευτέρο τμήμα) της 12ης Μαΐου 2005 I - 3820

Περίληψη της απόφασης

1. Διεθνείς συμφωνίες — Συμφωνίες της Κοινότητας — Σύναψη — Συμφωνία ΕΚ-Ουγγαρίας για αμοιβαία προστασία και έλεγχο των ονομασιών οίνων — Νομική βάση — Άρθρο 133 ΕΚ (Άρθρο 133 ΕΚ· Συμφωνία Συνδέσεως ΕΚ-Ουγγαρίας· Συμφωνία ΕΚ-Ουγγαρίας περί οίνων)
2. Διεθνείς συμφωνίες — Συμφωνίες της Κοινότητας — Συμφωνία ΕΚ-Ουγγαρίας για αμοιβαία προστασία και έλεγχο των ονομασιών οίνων — Καθεστώς των ομωνύμων ονομασιών — Προϋποθέσεις εφαρμογής — Ονομασία «Tosai» των ιταλικών οίνων και «Tokaj» των ουγγρικών οίνων — Ονομασία «Tosai» που δεν συνιστά προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη — Ανταλλαγή επιστολών που απαγορεύει τη χρήση της εν λόγω ονομασίας — Παραβίαση του εν λόγω καθεστώτος — Δεν υφίσταται (Συμφωνία ΕΚ-Ουγγαρίας περί οίνων, άρθρο 4 § 5)
3. Διεθνείς συμφωνίες — Συμφωνία για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στον τομέα του εμπορίου (TRIPs) — Ομωνυμία μεταξύ μιας γεωγραφικής ενδείξεως τρίτης χώρας και μιας ονομασίας που περιλαμβάνει το όνομα μιας ποικιλίας που χρησιμοποιείται για την περιγραφή και την παρουσίαση ορισμένων κοινοτικών οίνων — Δικαίωμα, το οποίο αναγνωρίζεται από τη συμφωνία, να συνεχισθεί η χρήση της εν λόγω ονομασίας από τους παραγωγούς που τη χρησιμοποιούσαν παραδοσιακά και καλοπίστως — Δεν υφίσταται (Συμφωνία TRIPs, άρθρα 22 έως 24)
4. Κοινοτικό δίκαιο — Αρχές— Θεμελιώδη δικαιώματα — Δικαίωμα ιδιοκτησίας — Περιορισμοί — Απαγόρευση χρήσεως της ονομασίας «Tosai» για τους ιταλικούς οίνους — Δεν υφίστανται — Απαγόρευση που επιδιώκει σκοπό γενικού συμφέροντος (Πρώτο πρόσθετο πρωτόκολλο της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, άρθρο 1, πρώτο εδάφιο· Συμφωνία ΕΚ-Ουγγαρίας περί οίνων)

1. Η Ευρωπαϊκή Συμφωνία για την εγκαθίδρυση συνδέσεως μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών μελών τους, αφενός, και της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, αφετέρου, δεν αποτελεί τη νομική βάση της απόφασης 93/724, που αφορά τη σύναψη συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας για αμοιβαία προστασία και έλεγχο των ονομασιών οίνων.

Η προσήκουσα νομική βάση για τη σύναψη, μόνον από την Κοινότητα, της τελευταίας αυτής συμφωνίας είναι το άρθρο 133 ΕΚ, όπως το αναφέρει το προοίμιο της απόφασης 93/724, το οποίο άρθρο απονέμει στην Κοινότητα αρμοδιότητα στον τομέα της κοινής εμπορικής πολιτικής. Συγκεκριμένα, η εν λόγω συμφωνία αποτελεί μέρος των συμφωνιών που προβλέπονται στο άρθρο 63 του κανονισμού 822/87, για

την κοινή οργάνωση της αμπελοοικονομικής αγοράς, και έχει ως κύριο σκοπό να προαγάγει τις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των συμβαλλομένων μερών ενισχύοντας, επί τη βάση της αμοιβαιότητας, αφενός, την εμπορία οίνων καταγωγής Ουγγαρίας, διασφαλίζοντας ότι οι εν λόγω οίνοι τυγχάνουν της ίδιας προστασίας με εκείνη που προβλέπεται για τους οίνους ποιότητας που παράγονται εντός καθορισμένης περιοχής και προέρχονται από την Κοινότητα, και, αφετέρου, την εμπορία οίνων καταγωγής Κοινότητας στην ως άνω χώρα.

(βλ. σκέψεις 70, 79-80, 83, διατακτ. 1-2)

2. Το καθεστώς των ομωνύμων ονομασιών που προβλέπεται στο άρθρο 4, παράγραφος 5, της Συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας για αμοιβαία προστασία και έλεγχο των ονομασιών οίνων (Συμφωνίας ΕΚ-Ουγγαρίας περί οίνων) αφορά τις προστατευόμενες γεωγραφικές ενδείξεις δυνάμει της ίδιας συμφωνίας.

Πάντως, εφόσον οι ενδείξεις «Tosai friulano» και «Tosai italic», σε αντίθεση με τις ονομασίες «Tokaj» και «Tokaji» των ουγγρικών οίνων, δεν εμφανίζονται στο τμήμα Α του παραρτήματος της Συμφωνίας ΕΚ-Ουγγαρίας περί οίνων και αποτελούν το όνομα μιας ποικιλίας αμπέλου που έχει αναγνωρισθεί στην Ιταλία ως κατάλληλη για την παραγωγή ορισμένων οίνων

ποιότητας που παράγονται εντός καθορισμένης περιοχής, οι ως άνω ενδείξεις δεν μπορούν να χαρακτηρισθούν ως γεωγραφικές ενδείξεις κατά την έννοια της εν λόγω συμφωνίας.

Επομένως, η απαγόρευση χρήσεως της ονομασίας «Tosai» στην Ιταλία μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου που προβλέπεται από τη Συμφωνία ΕΚ-Ουγγαρίας περί οίνων, όπως αυτή προκύπτει από την ανταλλαγή επιστολών σχετικά με το άρθρο 4 της εν λόγω συμφωνίας, δεν είναι αντίθετη προς το καθεστώς των ομωνύμων ονομασιών που προβλέπεται στο άρθρο 4, παράγραφος 5, της ίδιας συμφωνίας.

Από τα προεκτεθέντα προκύπτει επίσης ότι η κοινή δήλωση σχετικά με το άρθρο 4, παράγραφος 5, της Συμφωνίας ΕΚ-Ουγγαρίας περί οίνων, κατά το μέρος που ορίζει, στο πρώτο εδάφιο της, ότι, όσον αφορά το άρθρο 4, παράγραφος 5, στοιχείο α', της ίδιας συμφωνίας, τα συμβαλλόμενα μέρη διαπίστωσαν ότι, κατά το χρονικό σημείο των διαπραγματεύσεων, δεν γνώριζαν καμία ειδική περίπτωση εφαρμογής των διατάξεων του εν λόγω άρθρου, δεν οφείλεται σε πρόδηλη πλάνη περί τα πράγματα.

(βλ. σκέψεις 87-88, 90, 92, 98, 102, διατακτ. 3-4)

3. Τα άρθρα 22 έως 24 της Συμφωνίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στον τομέα του εμπορίου (TRIPs), η οποία περιλαμβάνεται στο παράρτημα 1 Γ της Συμφωνίας για την ίδρυση του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου, πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι, προκειμένου περί περιπτώσεως που αφορά ομωνυμία μεταξύ μιας γεωγραφικής ενδείξεως τρίτης χώρας και μιας ονομασίας η οποία περιλαμβάνει το όνομα μιας ποικιλίας που χρησιμοποιείται για την περιγραφή και την παρουσίαση ορισμένων κοινοτικών οίνων που προέρχονται από την εν λόγω ποικιλία, οι ως άνω διατάξεις, έστω και αν δεν απαγορεύουν τη συνέχιση της χρήσης κατά τρόπο ομοιόμορφο μιας τέτοιας ονομασίας, δεν απαιτούν ούτε να μπορεί η ονομασία αυτή να συνεχίσει να χρησιμοποιείται στο μέλλον παρά το γεγονός ότι η εν λόγω ονομασία, αφενός, χρησιμοποιήθηκε στο παρελθόν από τους οικείους παραγωγούς, είτε καλοπίστως είτε επί δέκα τουλάχιστον έτη πριν από τις 15 Απριλίου 1994, και, αφετέρου, αναφέρει σαφώς τη χώρα, την περιφέρεια ή την περιοχή καταγωγής του προστατευόμενου οίνου κατά τρόπον ώστε να αποτρέπονται οι παρανοήσεις εκ μέρους του καταναλωτή.

(βλ. σκέψεις 110, 115, διατακτ. 5)

4. Το δικαίωμα ιδιοκτησίας δεν αντιτίθεται στην επιβαλλόμενη στους ενδιαφερόμενους επιχειρηματίες μιας ιταλικής αυτόνομης περιφέρειας απαγόρευση χρήσεως του όρου «Tocai» στην ένδειξη «Tocai friulano» ή «Tocai italico» για την περιγραφή και την παρουσίαση

ορισμένων ιταλικών οίνων ποιότητας που παράγονται εντός καθορισμένης περιοχής μετά τη λήξη μεταβατικής περιόδου δεκατριών ετών, όπως αυτή απορρέει από την ανταλλαγή επιστολών σχετικά με τη χρήση του όρου «Tocai», η οποία προσαρτάται στη Συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας για αμοιβαία προστασία και έλεγχο των ονομασιών οίνων, αλλά δεν περιλαμβάνεται στην τελευταία.

Συγκεκριμένα, η ως άνω απαγόρευση, εφόσον δεν αποκλείει κάθε εύλογο τρόπο διαθέσεως των σχετικών ιταλικών οίνων στο εμπόριο, δεν αποτελεί στέρηση της ιδιοκτησίας κατά την έννοια του άρθρου 1, πρώτο εδάφιο, του πρώτου πρόσθετου πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Επιπλέον, έστω και αν υποθεθεί ότι ο εν λόγω περιορισμός συνιστά περιορισμό του θεμελιώδους δικαιώματος της ιδιοκτησίας, ο περιορισμός αυτός μπορεί να δικαιολογηθεί κατά το μέτρο που, απαγορεύοντας τη χρήση της ως άνω ονομασίας που είναι ομώνυμη της γεωγραφικής ενδείξεως «Tokaj» των ουγγρικών οίνων, επιδιώκει σκοπό γενικού συμφέροντος που συνίσταται στην προαγωγή των εμπορικών συναλλαγών μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών ενισχύοντας, επί τη βάση της αμοιβαιότητας, τη διάθεση στο εμπόριο οίνων που περιγράφονται ή παρουσιάζονται με τη βοήθεια γεωγραφικής ενδείξεως.

(βλ. σκέψεις 122, 127, 134, διατακτ. 6)